



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ  
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ  
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ  
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ &  
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ  
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση : Μεσογείων 119  
Ταχ. Κώδικας : 101 92  
Πληροφορίες : Ι. Ζαφειράτος  
Τηλ. : 210-6969321  
Fax : 210-6969346  
E-mail : zafiratosj@eka.ypeka.gr



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ  
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &  
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ  
ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 31/5/2012  
Αρ. Πρωτ.: Δ8/Α/Φ.7.49.13/οικ.11977/873

**ΠΡΟΣ: ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ  
Τμήμα Ε΄**

**Υπόψη της Εισηγήτριας Συμβούλου  
Αικ. Σακελλαροπούλου και της  
βοηθού Εισηγήτριας Δ. Μαυροπόδη  
Πανεπιστημίου 47-49**

**105 64 ΑΘΗΝΑ**

**ΘΕΜΑ:** Η ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατατεθείσα υπ'αρ.7947/2011 Αίτηση των: Βλαχόπουλου Μιχαήλ και λοιπών συνολικά 48 αιτούντων, για την ακύρωση της υπ' αριθ. 201745/26.7.2011 ΚΥΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, του Υπουργείου Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και κάθε συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παραλείψεως της Διοικήσεως.

Αναφορικά με την Αίτηση Ακύρωσης του θέματος σε ότι αφορά στα θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, οι απόψεις της Υπηρεσίας μας επί των ενδίκων λόγων ακύρωσης, ήτοι των παραβάσεων της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, διατάξεων για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση, κατευθύνσεων του Χωροταξικού Σχεδιασμού, διατάξεων για την προστασία των φυσικών οικοτόπων, της άγριας ζωής, των δασών και των δασικών εκτάσεων, της νομοθεσίας για την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων, της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των υδατορεμάτων, της νομοθεσίας για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας, του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία της ατμόσφαιρας, διατάξεων για τη συμμετοχή στη διαβούλευση και την περιβαλλοντική πληροφόρηση καθώς και ελλείψεων της ΜΠΕ, είναι οι ακόλουθες:

A. Παραβίαση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης

A.2.a Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η εταιρία δεν έχει αναλάβει δέσμευση για την απασχόληση προσωπικού.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί αναλύεται η απασχόληση του προσωπικού κατά τη διάρκεια του έργου.

Πίνακας 1

Απασχολούμενο προσωπικό κατά τη διάρκεια του έργου

Υποέργο	1	2	3	4	5	6	7	8	Από το 9ο έτος και μέχρι της εξάντλησης των μεταλλευτικών αποθεμάτων
Έρευνα	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Μεταλλείο Μαύρων πετρω	357	357	347	347	322	280	170	90	0
Σκουριές	250	330	380	460	460	490	500	510	580
Ολυμπιάδα	260	260	340	380	400	420	500	560	560
Μεταλλουργία	0	0	0	0	30	60	100	110	135
<b>Σύνολο</b>	<b>892</b>	<b>972</b>	<b>1092</b>	<b>1212</b>	<b>1237</b>	<b>1275</b>	<b>1295</b>	<b>1295</b>	<b>1300</b>

Το ανωτέρω χρονοδιάγραμμα πρόσληψης προσωπικού ανά υποέργο είναι δεσμευτικό για την εταιρία καθώς περιλαμβάνεται στην εγκεκριμένη ΜΠΕ και στις εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες των επί μέρους υποέργων.

A.2.β Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η αποκατάσταση του περιβάλλοντος από τις ζημιές των προηγούμενων δικαιούχων των μεταλλείων παραμένει έωλη και αβέβαιη.

Σε καμία από τις περιπτώσεις των παλαιών έργων δεν ισχύει το ανωτέρω. Κατ' αρχήν, η αποκατάσταση του περιβάλλοντος των παλαιών μεταλλευτικών εγκαταστάσεων της περιοχής Ολυμπιάδας έχει ενσωματωθεί στο επενδυτικό σχέδιο με την από κοινού αδειοδότησή της και αυτό είναι πρόδηλο ακόμα και από το θέμα της προσβαλλόμενης. Επίσης, ο σχεδιασμός του έργου περιλαμβάνει και την αποκατάσταση των παλαιών μεταλλευτικών εγκαταστάσεων της περιοχής Στρατωνίου, αποδίδοντας το σύνολο της παραθαλάσσιας ζώνης σε χρήσεις της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας. Σχετικός είναι ο όρος υπό στοιχείο δ.1.41 που δίνει προτεραιότητα στην αποκατάσταση των ιστορικών αποθέσεων και τελμάτων από την έναρξη του έργου. Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη καλύπτει με ειδικούς όρους όλες τις παλαιές επεμβάσεις είτε στην επιφάνεια είτε στα υπόγεια εξοφλημένα μεταλλεία στην ευρύτερη περιοχή και συγκεκριμένα με τους όρους υπό στοιχεία: δ.2.3, δ.2.6, δ.2.36, δ.2.40, δ.2.A.III (στο σύνολό τους), δ.2.A.V (στο σύνολό τους), δ.2.178, δ.2.193, δ.2.201, δ.2.202, δ.2.Γ.II (στο σύνολό τους), δ.2.273, δ.2.280, δ.2.285, δ.2.293, δ.2.294, δ.3.B (στο σύνολό τους) και δ.3.Δ (στο σύνολό τους).

A.2.γ Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι επιδιώκεται η εκμετάλλευση σημαντικών εθνικών φυσικών πόρων που υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, κατά παράβαση της αρχής της βιώσιμης μεταλλείας.

Με τον όρο φέρουσα ικανότητα, νοείται η ικανότητα μιας περιοχής να δεχτεί και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες χωρίς να υποβαθμιστεί κατά τρόπο ανεπανόρθωτο το περιβάλλον. Πρόκειται ακριβώς για τα όρια της φέρουσας ικανότητας μιας περιοχής και κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα που βαίνει πέρα από τα όρια αυτά, δεν επιτρέπεται, αφού και η αρχή της φέρουσας ικανότητας είναι ειδικότερη αρχή της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης. Για

να διευκρινιστεί καλύτερα το περιεχόμενο αυτής της αρχής χρήσιμη είναι η αναφορά σε παραδείγματα. Έχει γίνει π.χ. δεκτό από το Δικαστήριό σας ότι η Διοίκηση, προκειμένου να χορηγήσει άδεια ίδρυσης ξενοδοχείου, οφείλει να ερευνά το χαρακτήρα και την ιδιομορφία της περιοχής και να λαμβάνει υπόψη τον αριθμό των ξενοδοχείων που ήδη λειτουργούν στην ίδια περιοχή και την ικανότητα της να δεχθεί μεγαλύτερο αριθμό τουριστών χωρίς να αλλοιωθούν η φυσιογνωμία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Έχει επίσης κριθεί ότι για την ίδρυση οικισμών από οικοδομικούς συνεταιρισμούς, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πλην άλλων, η φέρουσα ικανότητα της περιοχής ενόψει των υφισταμένων οικισμών, του μεγέθους τους και των μεταξύ τους αποστάσεων. Επίσης αναφέρεται ότι στα μικρά νησιά, το ηλεκτρικό δίκτυο για να είναι βιώσιμο δε μπορεί ποτέ να είναι υψηλής τάσης, διότι αποτελεί υποδομή που υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα του οικοσυστήματός του και αποδιαιρθώνει το νησιωτικό μικρόκοσμο. Όμως, η περίπτωση της μεταλλευτικής δραστηριότητας στην οποία εμπίπτει το ένδικο έργο είναι τόσο διαφορετική από τις προηγούμενες, σε βαθμό που δεν μπορεί να χωροθετηθεί με εφαρμογή της αρχής της φέρουσας ικανότητας. Οι ιδιαιτερότητες της εξορυκτικής βιομηχανίας, όσον αφορά στη χωροθέτηση των δραστηριοτήτων, σχετίζονται κυρίως με το γεωλογικό παράγοντα, ο οποίος θέτει περιορισμούς ως προς τη χωροθέτηση μιας μονάδας παραγωγής δεδομένου ότι αυτή πρέπει να εγκατασταθεί στο χώρο που υπάρχει το κοίτασμα. Από την άλλη πλευρά, η μη εκμετάλλευση κοιτάσματος δεν επιτρέπεται από τη μεταλλευτική νομοθεσία (άρθρο 103, ν.δ. 210/73 – ΜΚ).

A.3 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι το ποσό της κρατικής ενίσχυσης υπέρ της εταιρίας που οφείλει η εταιρία να επιστρέψει ως ένδειξη μιας πιο δίκαιης σχέσης παροχής-αντιπαροχής, μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να έχει επιστραφεί.

Επισημαίνουμε κατ' αρχάς, ότι τα μεταλλεία Κασσάνδρας ουδέποτε ήταν δημόσια. Ήταν ιδιωτικά από εποχής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και ανήκαν το 1893 σε Γαλλοοθωμανική εταιρία, την οποία διαδέχθηκε το 1927 η Ανώνυμη Ελληνική Εταιρία Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων, ενώ το 1995 πωλήθηκαν από την εκκαθαρίστρια της τελευταίας Εθνική Κεφαλαίου με σύμβαση που κυρώθηκε με το ν. 2436/1996 στην канаδική εταιρία TVX Gold Inc. Επομένως, επί μη δημοσίου μεταλλείου δεν οφείλεται μίσθωμα ή αντιστάθμισμα. Όσον αφορά δε στο αντιστάθμισμα για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, κρίνουμε επαρκές το ποσόν των 50 εκατ. ευρώ που έχει ήδη επιβληθεί ως εγγύηση (και τις λοιπές αντισταθμιστικές δράσεις και παρεμβάσεις) με τον όρο δ.6 της προσβαλλόμενης ΚΥΑ και η σχετική εγγυητική επιστολή έχει ήδη κατατεθεί στο Κράτος.

Σημειώνεται εξάλλου ότι κατά την επίμαχη μεταβίβαση του 2003 το Δημόσιο ενήργησε ως απλός διαμεσολαβητής μεταξύ της πρώην ιδιοκτήτριας των μεταλλείων εταιρίας TVX Hellas και της αγοράστριας Ελληνικός Χρυσός, χωρίς την εμπλοκή κρατικών πόρων. Τούτο δε, λόγω της επιτακτικής ανάγκης, η οποία αναφέρεται στον ως άνω κυρωτικό της σύμβασης νόμο (ν.3220/2004), να διασφαλίσει την αδιάκοπη λειτουργία των μεταλλείων σε συνδυασμό με την αδιάλειπτη προστασία του περιβάλλοντος, λόγω της όξινης απορροής των αργούντων

τότε μεταλλείων, καθώς και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας στην περιοχή. Τούτο δε πάλι, ενόψει της παύσης των δραστηριοτήτων της ανωτέρω πρώην ιδιοκτήτριας εταιρίας και της πτώχευσής της, συνεπεία αλληπάλληλων ακυρώσεων των αδειοδοτήσεων των μεταλλευτικών της δραστηριοτήτων και, κυρίως, της μεταλλουργικής βιομηχανίας χρυσού, με αποφάσεις του Δικαστηρίου σας που δημοσιεύθηκαν το 2002.

Για την υπόθεση του τιμήματος μεταβίβασης των Μεταλλείων Κασσάνδρας το 2003 στην εταιρία «Ελληνικός Χρυσός», ισχύουν επίσης τα ακόλουθα:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με απόφασή της που κοινοποιήθηκε στην Ελληνική Δημοκρατία στις 24.2.2011, θεώρησε ως μέτρα παράνομης κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκαν στην εταιρία Ελληνικός Χρυσός ΑΕ, κατά τη μεταβίβαση σ' αυτήν, το Δεκέμβριο του 2003, των μεταλλείων Κασσάνδρας, με τη σύμβαση που κυρώθηκε με το ν. 3220/2004:

α) την τιμή πώλησης που κατά τους υπολογισμούς της ήταν κατώτερη της αγοραίας αξίας κατά 14 εκατομμύρια ευρώ και

β) την απαλλαγή από την καταβολή φόρων, που υπολόγισε σε 1,34 εκατομμύρια ευρώ.

Το συνολικό ποσό των 15,34 εκατομμυρίων ευρώ η Ελλάδα κλήθηκε με την ίδια απόφαση να το ανακτήσει έντοκα από την εν λόγω εταιρία.

Ήδη κατά της απόφασης αυτής της Επιτροπής η Ελληνική Δημοκρατία έχει ασκήσει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή ακύρωσης, αμφισβητώντας τη νομιμότητά της σε σχέση με τους κανόνες της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων, την ορθή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και την αιτιολογία της.

Παράλληλα, η απόφαση αυτή της Επιτροπής, ως εκτελεστή, απαιτεί τη συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας, δηλ. την ανάκτηση του ανωτέρω ποσού από την προαναφερόμενη εταιρία. Οι σχετικές διαδικασίες έχουν ήδη πλήρως ενεργοποιηθεί από το Υπουργείο μας. Συνεπώς, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα η εικασία ότι δεν θα επιστραφεί το ποσό.

Σημειώνουμε ακόμη, ότι ο αναφερόμενος υπολογισμός της αξίας των μεταλλείων σε 25 εκατομμύρια ευρώ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ανταποκρίνεται στην διαλαμβανόμενη στην απόφαση της ΕΕ έκθεση εκτίμησης ανεξάρτητου οίκου, αλλά στην εκτίμηση της Δ/σης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την οποία, σε κάθε περίπτωση η Ελληνική Δημοκρατία δεν αποδέχεται. Τέλος, σε σχέση με την αναφερόμενη υποχρέωση διενέργειας ανοικτού διαγωνισμού πριν την πώληση, η ίδια η Επιτροπή μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσής της (Εσωτερική Αγορά και Υπηρεσίες) δέχεται σε σχετικό της έγγραφο, ότι η συγκεκριμένη πώληση δεν ενέπιπε στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων και στους κανόνες ανάθεσης μέσω διαγωνισμού.

#### Β. Παραβίαση διατάξεων για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση

Αντικείμενο της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ είναι η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων. Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με αυτήν

έγινε με την Υ.Α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/06, (ΦΕΚ 1225/Β/5.9.06) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001». Τα εγκριθέν με την προσβαλλόμενη σχέδιο δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του άρθρου 11 της ανωτέρω οικ.107017/06 Υ.Α.. Το επίμαχο σχέδιο επίσης ούτε στο σύνολό του ούτε και εν μέρει εφαρμόζεται σε περιοχές του εθνικού σκέλους του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 (Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) και Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.)). Τέλος, στην ένδικη περίπτωση δεν συντρέχει καμία από τις προϋποθέσεις της περίπτωσης α παρ.2 αρ.3 της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ καθώς δεν καθορίζει το πλαίσιο για μελλοντικές άδειες έργων των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ.

#### Γ. Παραβίαση των κατευθύνσεων του Χωροταξικού Σχεδιασμού

Γ.α. Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)

Γ.β. Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία και τον Τουρισμό

Γ.γ. Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Γ.δ. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δ. Παναγίας Ν. Χαλκιδικής

Η συμβατότητα του επίδικου επενδυτικού σχεδίου με τα γενικά, ειδικά, περιφερειακά και τοπικά χωροταξικά σχέδια έχει ήδη εξετασθεί και έχει κριθεί συμβατό από τη Διοίκηση με την έκδοση της υπ' αρ. ΕΥΠΕ/οικ. 144824/24.9.2009 θετικής γνωμοδότησης της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ για την «Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση (Π.Π.Ε.Α.) του έργου «Μεταλλευτικές – Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις των Μεταλλείων Κασσάνδρας» της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε.Μ.Β.Χ.» στο Νομό Χαλκιδικής».

#### Δ. Παραβίαση διατάξεων για την προστασία φυσικών οικοτόπων και άγριας ζωής

Δ.α. Οδηγίες 79/409/ΕΚ, 92/43/ΕΟΚ. Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ έχει αντικείμενο τη διατήρηση των αγρίων πτηνών. Αντικείμενο της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ είναι η διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Τα αντικείμενα αυτό εκφεύγουν των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας. Αρμόδιες υπηρεσίες επ' αυτών είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

Επαναλαμβάνουμε ότι το επίμαχο σχέδιο ούτε στο σύνολό του ούτε και εν μέρει εφαρμόζεται σε περιοχές του εθνικού σκέλους του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000. Δηλαδή η μεταλλευτική δραστηριότητα βρίσκεται εκτός και σε επαρκή απόσταση ώστε να μην θίγει τις περιοχές αυτές.

Δ.β. Ν.3937/2011. Αντικείμενο του Ν. 3937/2011 είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας. Το αντικείμενο αυτό εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας. Αρμόδια υπηρεσία επί αυτού είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

#### Ε. Παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία δασών

Ε.1. Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η νομοθεσία επιτρέπει μόνο κατ' εξαίρεση την αλλοίωση της μορφής των δασών για λόγους δημόσιας ωφελείας. Η ανάμιξη του επιφανειακού εδάφους με υλικά βαθύτερων στρωμάτων δεν θα επιτρέψει την αποκατάσταση του δασικού οικοσυστήματος. Δεν προκύπτει ότι εξετάσθηκε η προβλεπόμενη από το αρ.5.2.β του Ειδικού Χωροταξικού για τη Βιομηχανία δυνατότητα έγκρισης, υπό τον όρο της δάσωσης έκτασης εμβαδού τουλάχιστον ίσου του θιγόμενου.

Η μεταλλευτική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται εκ του νόμου ως δημοσίας ωφελείας.

Η αναφερόμενη «ανάμιξη του επιφανειακού εδάφους με άλλα υλικά» δεν επιτρέπεται από τους ειδικό περιβαλλοντικό όρο που επιβάλλει «η φυτική γη που υπάρχει στην περιοχή εκτέλεσης του έργου να συλλέγεται και να φυλάσσεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί κατά τις διαδικασίες αποκατάστασης» (όρος δ.1.9).

Η προβλεπόμενη από το αρ.5.2.β του Ειδικού Χωροταξικού για τη Βιομηχανία διαδικασία δάσωσης άλλης έκτασης αφορά σε περιπτώσεις που δεν γίνεται σε πρώτο στάδιο δεκτή η χωροθέτηση εντός δασικής εκτάσεως, γεγονός που δεν ισχύει στην υπόψη περίπτωση.

Ε.2. Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι όλες οι δασικές περιοχές στις οποίες εμπίπτει το υπό κρίση επενδυτικό σχέδιο, συνιστούν δασικά οικοσυστήματα υπαγόμενα στις κατηγορίες των περιπτώσεων α και β του αρ. 41 του ν.998/79, όπου απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανίας (αρ. 56.3 ν.998/79) και ότι

Ε.3. Δεν επιτρέπεται εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων των ανωτέρω κατηγοριών η εγκατάσταση μεταλλουργικής βιομηχανίας.

Τα έργα στις περιοχές Μαύρων Πετρών – Στρατωνίου – Μαντέμ Λάκκου και Ολυμπιάδας χωροθετούνται σε περιοχές που σχεδόν στο σύνολό τους εμπίπτουν στις αντίστοιχες βιομηχανικές ζώνες του Π.Δ. από 18.10.1979 (ΦΕΚ 614/Δ/79). Στην περιοχή Σκουριών δεν πρόκειται να εγκατασταθεί μεταλλουργική βιομηχανία αλλά εγκατάσταση επεξεργασίας (μηχανικής και εμπλουτισμού), μεταλλευτική εργασία ρητώς επιτρεπτή κατά τις διατάξεις του αρ.57.2 του ν.998/79, όπως τροποποιήθηκε με το αρ.181 του ν.4001/2011 και ισχύει.

#### ΣΤ. Παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία υδατικών πόρων

ΣΤ.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η προσβαλλόμενη δεν βασίζεται σε σχέδια διαχείρισης των Λεκάνων Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) Κεντρικής Μακεδονίας δεδομένου ότι αυτά δεν έχουν εκπονηθεί.

Πρόσφατα ξεκίνησε η διαδικασία διαβούλευσης για την κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας. Με την κατάρτιση αυτών των Σχεδίων Διαχείρισης η Ελλάδα ολοκληρώνει την εφαρμογή των απαιτήσεων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά). Η διαδικασία για τις Λεκάνες Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κεντρικής Μακεδονίας (GR10) πρόκειται να ανακοινωθεί.

Επομένως, κατά την ημερομηνία έκδοσης της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ (26.7.2011) ήταν αδύνατο να ληφθεί υπ' όψη ένα πρόγραμμα διαχείρισης υδατικών πόρων που βρισκόταν ακόμη στο στάδιο εκπόνησης και διαβούλευσης και δεν είχε εγκριθεί.

ΣΤ.3 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι διαπιστώνεται σοβαρό έλλειμμα αιτιολογίας ως προς την επιλογή της ασφαλέστερης μεθόδου λιθογόμωσης.

Η υπηρεσία μας γνωμοδότησε επί της ΜΠΕ με το Α.Π. Δ8-Α/Φ.7.49.13/22343/3949/2.12.2010 έγγραφο, απόσπασμα από το περιεχόμενο του οποίου επικαλούνται οι αιτούντες για να τεκμηριώσουν το αναφερόμενο έλλειμμα αιτιολογίας. Συγκεκριμένα, θεωρούν ότι θα έπρεπε να συμπληρωθεί η ΜΠΕ κατά τις υποδείξεις μας ή να περιληφθούν σχετικές δεσμεύσεις στους περιβαλλοντικούς όρους.

Όμως, όπως αναφέρεται στο ίδιο το υπόψη έγγραφο, η εκτεταμένη ανάλυση του εγγράφου μας δεν αναφέρεται μόνο στους περιβαλλοντικούς όρους, καθώς, για την πληρέστερη καταγραφή των παρατηρήσεών μας επί της ΜΠΕ, **λάβαμε υπόψη:**

«**ί. το ειδικό νομικό πλαίσιο της υπ' αρ. 22138/12.12.2003 σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της «Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. Μεταλλείων και Βιομηχανίας Χρυσού», που κυρώθηκε με το Ν.3220/2004,**

**ii. το περιεχόμενο του επενδυτικού σχεδίου που έχει ήδη κατατεθεί στην Υπηρεσία μας από 27/1/2006 και δεν έχει ακόμη εγκριθεί,** επειδή προηγείται η παρούσα περιβαλλοντική αδειοδότηση,

iii. τις υφιστάμενες άδειες και αποφάσεις που σχετίζονται με τη λειτουργία των μεταλλείων μετά των συνοδών εγκαταστάσεων στο Στρατώνι,

iv. τις υποχρεώσεις της «Ελληνικός Χρυσός» σύμφωνα με το άρθρο 3 της με αρ. 22138/12.12.2003 σύμβασης και ειδικότερα η βασική υποχρέωσή της που αφορά στην εκπόνηση πλήρους και άρτιου επενδυτικού σχεδίου (το οποίο όπως προαναφέρεται ήδη υπεβλήθη) για την ανάπτυξη των μεταλλείων Κασσάνδρας, καθώς και την κατασκευή – λειτουργία Εργοστασίου Μεταλλουργίας Χρυσού, συνοδευόμενο από όλες τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία μελέτες (π.χ. παρούσα ΜΠΕ κ.λ.π.) που είναι αναγκαίες για την έκδοση όλων των σχετικών αδειών και εγκρίσεων,

v. το γεγονός ότι, όπως αυτό προκύπτει σαφώς και συνδυαστικά από τα ανωτέρω, η παρούσα περιβαλλοντική αδειοδότηση αποτελεί την πρώτη και βασική δεσμευτική συνιστώσα

υλοποίησης της σύμβασης, όπως άλλωστε προβλέπεται από την παρ.6, Αρ.52 του Ν.3220/2004,

vi. το γεγονός ότι, για την επιτάχυνση όλων των διαδικασιών και την όσο το δυνατόν επίσπευση της πλήρους υλοποίησης της επένδυσης, που στην παρούσα συγκυρία αποτελεί και εθνική ανάγκη, πρέπει όλα τα δομικά γραφειοκρατικά στοιχεία να είναι εναρμονισμένα και πλήρως ταυτόσημα (ΜΠΕ, επενδυτικό σχέδιο, λοιπές μελέτες και δικαιολογητικά), να είναι επιστημονικά και πρακτικά τεκμηριωμένα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση των απαιτούμενων αδειών και εγκρίσεων,

vii. το γεγονός ότι, η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί πρώτιστη προτεραιότητα και δεδομένου ότι οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον, πρέπει μια τέτοιου μεγέθους επένδυση να συνδυάζει τις βέλτιστες τεχνικές στην κατεύθυνση υλοποίησης του στοιχείου (iv) του παρόντος και εκ των προτέρων να περιέχει πλήρη και τεκμηριωμένα εναλλακτικά σενάρια υλοποίησης της κεντρικής κατεύθυνσης της επένδυσης για την/τις περίπτωση/εις εκείνη/ες που δεν καταστεί δυνατή η καθολική πραγματοποίηση του συνόλου των συνιστωσών δραστηριοτήτων,

viii. η μεγιστοποίηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας της επένδυσης προς όφελος όλων των εμπλεκόμενων μερών και κυρίως του κοινωνικού συνόλου γενικότερα,

ix. το γεγονός ότι η αδειοδότηση, πέραν της αντίστοιχης περιβαλλοντικής, της λειτουργίας όλων των μεταλλείων, των συνοδών αυτών έργων και εγκαταστάσεων αποτελεί σύμφωνα με το Μεταλλευτικό Κώδικα αρμοδιότητα της Υπηρεσίας μας.»

Συνεπώς, το περιεχόμενο του εγγράφου μας δεν περιορίστηκε στα θέματα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αλλά αποτέλεσε συνολική τεχνική κρίση με βάση το ειδικό νομικό καθεστώς και το πλέγμα υποχρεώσεων του κυρίου του έργου (συμβατικών, υφιστάμενης αδειοδότησης κλπ) προκειμένου να επιτευχθούν καλύτερα οι στόχοι της σύμβασης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου (κυρίως η κάθετη αξιοποίηση των κοιτασμάτων χρυσού). Όπως επισημάνθηκε στο υπό στοιχείο (ix) ανωτέρω, η αδειοδότηση των έργων, πέραν της περιβαλλοντικής, αποτελεί αρμοδιότητά μας. Κατά συνέπεια, το θέμα του επικαλούμενου αποσπάσματος αντιμετωπίζεται ούτως ή άλλως, ως τεχνικής φύσεως ζήτημα, στο στάδιο της τεχνικής αδειοδότησης του έργου. Εξ άλλου, το ζήτημα της μη αξιοποίησης του σιδηροπυρίτη-αρσеноπυρίτη Μαύρων Πετρών έχει ήδη αντιμετωπισθεί στην έγκριση τεχνικής μελέτης, αφορά ελάχιστο μόνο μέρος των συνολικών κοιτασμάτων, διότι το κοίτασμα βρίσκεται προ της εξάντλησής του και, μετά τα πρώτα έτη, το επενδυτικό σχέδιο ως έχει σήμερα προβλέπει λειτουργία νέου εργοστασίου εμπλουτισμού, όπου πλέον θα διαχωρίζονται και τα εν λόγω ορυκτά.

Τα λοιπά προβαλλόμενα επιχειρήματα υποστήριξης του υπόψη λόγου ακύρωσης:

ΣΤ.2 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι το επενδυτικό πρόγραμμα έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς την αρχή της βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων και ότι



ΣΤ.4 Η αύξηση της μεταλλευτικής δραστηριότητας θα επιδεινώσει το αρνητικό υδατικό ισοζύγιο του ν. Χαλκιδικής.

εμπίπτουν στο αντικείμενο του τομέα της πολιτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων, και επειδή το αντικείμενο αυτό εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας, αρμόδια υπηρεσία να απαντήσει στο Δικαστήριο επ' αυτού είναι η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ.

#### Z. Παραβίαση της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος

Z.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η θετική γνώμη των εφορειών αρχαιοτήτων, με αιτιολογία την ήδη υπάρχουσα αλλοίωση του περιβάλλοντος ή το γεγονός ότι τα μνημεία βρίσκονται εκτός των ορίων της ζώνης κατάληψης του έργου αποτελεί προϊόν νομικής πλάνης, ότι

Z.2 Για την πραγματοποίηση του επίδικου επενδυτικού σχεδίου έπρεπε να είχε προηγηθεί γνωμοδότηση του ΚΑΣ από κοινού με το ΚΣΝΜ και ότι

Z.3 Δεν υπάρχει ειδικώς αιτιολογημένη κρίση αν και κατά πόσο η επίμαχη δραστηριότητα συνάδει με τον προστατευόμενο χαρακτήρα των περιοχών «τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» «Λιοτόπι», «Βίνα» και «Πετρόλακος».

Επί των επικαλούμενων επιχειρημάτων υπό στοιχεία Z.1 και Z.2, αρμόδιες υπηρεσίες να απαντήσουν στο Δικαστήριο είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Όσον αφορά στο επιχείρημα υπό στοιχείο Z.3, οι αναφερόμενες περιοχές δεν έχουν οπτική επαφή με το σύνολο των έργων του επίδικου σχεδίου και βρίσκονται σε απόσταση από αυτά, ώστε να μην υπάρχει καμία περίπτωση επηρεασμού τους από τα έργα. Η περιοχή "Λιοτόπι", που βρίσκεται περί τα 500 μέτρα ΝΑ του σημερινού οικισμού της Ολυμπιάδας, είναι μια μικρή, ορεινή και όμορφη χερσόνησος όπου βρίσκονται τα αρχαία Στάγειρα. Στην παραλιακή θέση "Βίνα" (περί τα 2 χλμ. ΝΑ της Ολυμπιάδας), ήρθε στο φως ένας κυκλικός πύργος. Η περιοχή "Πετρόλακος" βρίσκεται 1χλμ δυτικά της Ολυμπιάδας, όπου μόνο αποκατάσταση σχεδιάζεται.

#### Η. Παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία των υδατορεμάτων

Η.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι δεν προηγήθηκε η οριοθέτηση των υδατορεμάτων «Καρατζά Λάκκου» και «Λοτσάνικου» και ότι

Η.2 Οι αποφάσεις του Γ.Γ. Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας για την οριοθέτηση ρεμάτων των περιοχών Στρατωνίου-Στρατονίκης και Ολυμπιάδας – Βαρβάρας έχουν εκδοθεί αναρμοδίως.

Επί των θεμάτων οριοθέτησης υδατορεμάτων και ζητημάτων αρμοδιότητας επ' αυτών δεν είναι αρμόδια η Υπηρεσία μας και θα πρέπει να απαντηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες (Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος και Ειδική Γραμματεία Υδάτων).

Η.3 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η επιφανειακή εκσκαφή στον «Κάκκαβο» θα επιβαρύνει την υδροφορία με χημικές ουσίες. Για τα ρέματα «Καρατζά Λάκκος» και «Λοτσάνικο» η διακοπή της λειτουργίας τους ως υδροφορέων θα είναι αναπόφευκτη.

Όπως ορθά σημειώνεται στην αίτηση, στην εγκεκριμένη ΜΠΕ περιγράφεται η κατάργηση (εκτροπή), μόνο όμως των απολύτως απαραίτητων για το έργο τμημάτων, των ρεμάτων. Η τελικώς επιλεγμένη λύση διαχείρισης αποβλήτων αφορά σε χερσαία απόθεση, μετά από κατάλληλη εκτροπή των υδατορεμάτων, η οποία όμως εξασφαλίζει παράλληλα την επάρκεια και καταλληλότητα υδάτων για τα οικοσυστήματα και, συνεπώς, το επιχείρημα περί διακοπής της λειτουργίας των υδροφορέων δεν ευσταθεί. Ως προς την έκταση της επιφανειακής εκσκαφής και των χώρων απόθεσης, σημειώνουμε ότι η έκταση αυτή θα βαίνει σταδιακά μειούμενη με το χρόνο όταν η εκμετάλλευση επικεντρωθεί στο υπόγειο μεταλλείο οπότε και θα αποκαθίστανται και θα απελευθερώνονται βηματικά οι περιοχές των εγκαταστάσεων απόθεσης αποβλήτων. Εξ άλλου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο με την προσβαλλόμενη απόφαση χρονοδιάγραμμα, η απόθεση στον Λοτσάνικο ξεκινά κατά το 8ο έτος από την έναρξη του έργου. Σύμφωνα δε με τον περιβαλλοντικό όρο δ.2.129 η εγκατάσταση απόθεσης αποβλήτων Λοτσάνικου δεν θα κατασκευαστεί από την αρχή του έργου, ταυτόχρονα με αυτήν του Καρατζά Λάκκου, έτσι ώστε, πριν την πλήρωση αυτής, να επανελεγχθεί και να επαναξιολογηθεί η δυνατότητα κατάληψης μικρότερης έκτασης για την δεύτερη εγκατάσταση απόθεσης (Λοτσάνικου) ή ακόμα και της μη δημιουργίας της με εμπορική αξιοποίηση των τελικών παραγόμενων στερεών αποβλήτων ή ακόμα και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών για την περαιτέρω μείωση, επαναχρησιμοποίηση ή/και διαχείριση των αποβλήτων εμπλουτισμού. Επίσης, δεν στοιχειοθετείται επιβάρυνση της υδροφορίας με χημικές ουσίες διότι όλα τα προϊόντα εκσκαφής και τα απόβλητα χαρακτηρίζονται ως αδρανή από τις πρότυπες περιβαλλοντικές δοκιμές και, εάν υπονοείται η δράση του φαινομένου της όξινης αποροής, στις Σκουριές αυτό δεν αναμένεται λόγω της ανυπαρξίας δυναμικού γένεσης όξινης απορροής σε όλα τα υλικά του μεταλλείου.

#### Θ. Παραβίαση της νομοθεσίας για τη διαχείριση αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας

Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι στις μεταλλευτικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου, τα απόβλητα εμπλουτισμού περιέχουν σιδηροπυρίτη-αρσеноπυρίτη με 30% S και 3% As. Το συμπύκνωμα Ολυμπιάδας με 12% As θα χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη της μεταλλουργίας και θα αποτίθεται υπό μορφή σκοροδίτη στη λίμνη επικίνδυνων αποβλήτων Κοκκινόλακκα.

Δεν διαπιστώνουμε πλημμελή αλλά πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας. Αναφορικά προς τα αδρομερή απόβλητα των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου, στο σύνολό τους αναμιγνύονται με τσιμέντο για την παρασκευή του μίγματος λιθογόμωσης, γεγονός που τα αδρανοποιεί. Αναφορικά προς την απόθεση του αρσενικού με τη μορφή του κρυσταλλικού σκοροδίτη, αυτή είναι αναγνωρισμένη διεθνώς<sup>1</sup> ως η πιο σταθερή και ασφαλής περιβαλλοντικά μορφή του

<sup>1</sup> Demopoulos, G.P., "On the preparation and stability of Scorodite", Proceedings Arsenic Metallurgy: Fundamentals and Applications, Plenary Lecture, Eds. R.G. Reddy and V. Ramachandran, TMS, Warrendale, PA., 2005, pp 25-50.

στοιχείου. Ο δε τρόπος διαχείρισης του εν λόγω αποβλήτου διασφαλίζει απόλυτα το περιβάλλον, εργαζόμενους και περιοίκους από οποιοδήποτε κίνδυνο.

#### I. Παραβίαση του νομικού πλαισίου για την προστασία της ατμόσφαιρας

I.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι από την καύση των μεταλλευμάτων της Χαλκιδικής παράγονται αέρια και σωματίδια που θα επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα.

Η τήξη των συμπυκνωμάτων (και όχι των μεταλλευμάτων) πρόκειται για πυρομεταλλουργική διεργασία που δεν έχει καμία σχέση με καύση. Στη ΜΠΕ περιγράφονται πρωτεύουσες και δευτερεύουσες διατάξεις συλλογής και επεξεργασίας του συνόλου των καπναερίων των διεργασιών του μεταλλουργικού εργοστασίου που υπερκαλύπτουν την απαίτηση εφαρμογής των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών όπως αυτές ορίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και εφαρμόζονται παγκοσμίως.

I.2 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η περιοχή είναι ήδη επιβαρυνόμενη με As με μέσες τιμές που ξεπερνούν κατά τόπους την προτεινόμενη τιμή στόχο (μετρήσεις TVX).

Το ανωτέρω επιχείρημα αναφέρεται σε προγενέστερη κατάσταση ρύπανσης της περιοχής του μεταλλείου και δεν μπορεί να αποτελέσει έρεισμα για την απόρριψη της σχεδιαζόμενης δραστηριότητας, αλλά για το αντίθετο διότι η υλοποίηση της δραστηριότητας περιλαμβάνει και μέτρα για την διόρθωση και αυτής ακόμη της ιστορικής περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.

I.3 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι οι υπολογιζόμενες στη ΜΠΕ συγκεντρώσεις σκόνης  $pm_{10}$  δεν βρίσκονται εντός των ορίων διότι τα όρια δεν αναφέρονται σε κάθε δραστηριότητα χωριστά και ότι

I.4 Τα 4 μετεωρολογικά σενάρια επί των οποίων βασίζονται οι εκτιμήσεις της αέριας ρύπανσης μικρό μέρος των μετεωρολογικών καταστάσεων αντιπροσωπεύουν και έτσι οι εκτιμήσεις της ΜΠΕ παρίστανται ελλιπείς και ανεπαρκείς.

Για τα θέματα αέριας ρύπανσης αρμόδια να απαντήσει στο Δικαστήριο είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

#### ΙΑ. Παραβίαση διατάξεων για τη συμμετοχή στη διαβούλευση και την περιβαλλοντική πληροφόρηση

ΙΑ.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι με την τηρηθείσα διαδικασία διαβούλευσης δεν διασφαλίστηκε η ουσιαστική ενημέρωση των πολιτών και εμποδίστηκε ο ουσιαστικός διάλογος επί του περιεχομένου του επενδυτικού σχεδίου (έγγραφο ΕΓΕΠΕ 13/1/2011) και ότι

---

Demopoulos, G.P., F. Lagno, Q. Wang, S. Singhanian, "The atmospheric Scorodite process," Proceedings Copper 2003-Cobre 2003-Hydrometallurgy of Copper, Eds. P.A. Riveros, D. Dixon, D.B. Dreisinger, J. Menacho, CIM, Vol. IV, 2003, 597-616.

ΙΑ.2 Τα κυρίαρχα όργανα των εμπλεκόμενων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ αποκλείστηκαν από τη διαδικασία από τη συμμετοχή στη λήψη μιας εξαιρετικά κρίσιμης απόφασης για την περιοχή και τους δημότες τους.

Πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες γνωμοδότησης συναρμοδίων υπηρεσιών και κοινού που ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Το ΥΠΕΚΑ, αναγνωρίζοντας την σημαντικότητα του έργου, όχι μόνο εξάντλησε ως όφειλε τις προθεσμίες όπως αυτές ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία αλλά στην πράξη η περίοδος διαβούλευσης έγινε χρονικά πολύ μεγαλύτερη κάνοντας δεκτές και συνεκτιμώντας απόψεις κοινού και υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ και τον Ιούνιο 2011 και ανέθεσε στην Ειδική Γραμματεία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΓΕΠΕ) την ευθύνη της διεξαγωγής – για πρώτη φορά στην Ελλάδα – μιας πραγματικής και ανοικτής διαβούλευσης επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του επίδικου επενδυτικού σχεδίου.

Οργανώθηκε μια ανοικτή διαβούλευση όπου θα συμμετείχαν ισότιμα όλα τα εμπλεκόμενα μέρη με σκοπό να συζητηθούν, σε όλα τα επίπεδα, τα μείζονα ζητήματα, αφενός για την αξιολόγηση του κόστους/οφέλους από την αξιοποίηση του μοναδικού ορυκτού πλούτου της περιοχής με όρους αειφόρου ανάπτυξης, αφετέρου για την εξεύρεση βέλτιστων, περιβαλλοντικά, τεχνικών λύσεων στην περίπτωση της απόφασης για την προώθηση της εν λόγω επένδυσης.

Το έναυσμα εδόθη μετά από την προσφυγή στην ΕΓΕΠΕ των τοπικών οργανώσεων πολιτών, από τις οποίες η Διοίκηση άντλησε σημαντική πληροφόρηση για τη σχεδιαζόμενη μεταλλευτική δραστηριότητα, αλλά και για τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, τα υφιστάμενα περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα, καθώς και για τις ανησυχίες της τοπικής κοινωνίας, ζητήματα που διερευνήθηκαν σε βάθος από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Δυστυχώς, παρά την επιτυχία της πρώτης ανοικτής συζήτησης, αλλά και τις πρωτοβουλίες που είχαν ήδη αναληφθεί για τη συνέχιση της διαβούλευσης, αλλά πολιτικοί παράγοντες και τοπικοί και άλλοι φορείς και πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και οι αιτούντες, που αντιτίθεται στις δραστηριότητες εξόρυξης και επεξεργασίας μεταλλευμάτων στη ΒΑ Χαλκιδική, ματαίωσαν την όλη προσπάθεια.

Ωστόσο, ακόμη και μετά τη διακοπή της διαβούλευσης, το ΥΠΕΚΑ δεν έπαψε να προασπίζεται, την ανάγκη διασφάλισης μιας υψηλής προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας και της τοπικής αειφόρου ανάπτυξης. Έτσι, επέβαλε τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων, πολύ πέραν των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία, τόσο στο επίπεδο της εκπονούμενης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, όσο και κατά την περίοδο της εξέτασης αυτής και της προετοιμασίας του Σχεδίου Απόφασης Έγκρισης των Περιβαλλοντικών Όρων (της προσβαλλόμενης).

Όλα τα παραπάνω ήταν αποτέλεσμα στενής συνεργασίας των αρμοδίων υπηρεσιών με τους Επιθεωρητές της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ), αλλά και με εξειδικευμένους επιστημονικούς συμβούλους του Δημοσίου, ενώ ο διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τις οργανώσεις πολιτών ουδέποτε έπαψε να λειτουργεί.

#### ΙΒ. Ελλείψεις της ΜΠΕ – Εναλλακτικές λύσεις

ΙΒ.1 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι παραλείπεται η εξέταση εναλλακτικών λύσεων ως προς:

- Το εύρος του σχεδίου και τον τρόπο ανάπτυξης
- Τις επιλεγείσες θέσεις των επί μέρους εγκαταστάσεων
- Τον τρόπο κατασκευής του έργου και τις προκρινθείσες μεθόδους επεξεργασίας

Οι επί μέρους αυτοτελείς δράσεις θα μπορούσαν να υλοποιηθούν εν μέρει, στη βάση μιας ηπιότερης και λιγότερο εντατικής εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου.

Η ανωτέρω προσέγγιση της «ηπιότερης και λιγότερο εντατικής» ήτοι «φειδωλής» εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων, πέραν του ότι δεν συμπεριλαμβάνεται ως έννοια στη μεταλλευτική επιστήμη, όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες επιταγές, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη σημαντικές παραμέτρους, αλλά και στην προβλεπόμενη συνταγματική επιταγή για την πλήρη και ορθολογική αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου. Τούτο διότι η ορθολογική διαχείριση του ορυκτού πλούτου επιτάσσει την πλήρη αξιοποίηση των κοιτασμάτων, ιδίως σε θέσεις όπου έχει ήδη συντελεσθεί η επέμβαση στο περιβάλλον (εκτεταμένη ιστορική μεταλλευτική δραστηριότητα στην περίπτωση της ΒΑ Χαλκιδικής), καθώς αυτή αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη από περιβαλλοντική άποψη λύση, προκειμένου να αποκατασταθεί οριστικά το περιβάλλον και να αποδοθεί ο χώρος στην προβλεπόμενη χωροταξικά επόμενη χρήση του. Οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης επιβάλλουν την ορθολογικότερη και πλήρη αξιοποίηση των ορυκτών πόρων και την αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος με σκοπό την ισόρροπη ανάπτυξη και την απρόσκοπτη αξιοποίηση των κοιτασμάτων, μέχρις εξαντλήσεώς τους. Η αξιοποίηση όλων των πηγών του εθνικού πλούτου για την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος δεν αποτελεί μόνο υποχρέωση της Πολιτείας και συνταγματική επιταγή, αλλά και σημαντική παράμετρο που ενσωματώνεται διεθνώς στις αναπτυξιακές πολιτικές και, ιδίως, της ΕΕ, όπως στην πρόσφατη πρωτοβουλία για τις πρώτες ύλες και την κάλυψη των ουσιαστών αναγκών της ΕΕ για ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη (COM (2008) 699). Η εξορυκτική δραστηριότητα αναπτύσσεται ουσιαστικά στην περιφέρεια, όπου οι γεωλογικοί και κοιτασματολογικοί παράγοντες το επιτρέπουν, συμβάλλοντας στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στηρίζοντας συναφείς και δορυφορικές οικονομικές δραστηριότητες. Δεδομένης, λοιπόν, της συμβολής της αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου στην περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά και της διαχρονικής ζήτησης των μετάλλων στην ανταγωνιστική διεθνή αγορά, η στρατηγική αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συγκερασμού της προστασίας του περιβάλλοντος με την οικονομικά ανταγωνιστική ανάπτυξη, όπως και πάλι η

Ε.Ε. με την ανακοίνωσή της υπ' αρ. COM (2000) 265 (τελικό) επί του συγκεκριμένου θέματος («Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης στην εξορυκτική μη ενεργειακή βιομηχανία») έχει στοχοθετήσει δια της πολιτικής της για την ολοκλήρωση της βιώσιμης ανάπτυξης στην εξορυκτική βιομηχανία. Ως εκ τούτων, η ερμηνεία της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης και η εξειδίκευση αυτής στον εν λόγω βιομηχανικό κλάδο δεν προκύπτει ότι επιβάλλει τη «ήπια ή φειδωλή αξιοποίηση», η οποία άλλωστε δεν ορίζεται ούτε στην αίτηση του θέματος ποσοτικά, ενώ δεν υπάρχει και κανένα ανάλογο προηγούμενο σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παγκοσμίως. Αντιθέτως, όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες που κατέχουν σημαντικά κοιτάσματα μεταλλευμάτων τα εκμεταλλεύονται σε ισορροπία με τις υπόλοιπες οικονομικές δραστηριότητες, εφαρμόζοντας τις πιο προχωρημένες βιώσιμες τεχνολογίες που αναπτύσσονται με χρηματοδότηση της Ε.Ε.

IB.2 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η εκτίμηση ότι η μηδενική λύση είναι περιβαλλοντικά ασύμφορη διότι δεν θα καταστεί δυνατή η αποκατάσταση των παλαιών χώρων απόθεσης είναι εσφαλμένη δεδομένου ότι η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και η αποκατάσταση των τελμάτων Ολυμπιάδας συνιστούν ανεξάρτητα μεταξύ τους οικονομικά βιώσιμα σχέδια. Το υπάρχον στα τέλματα Ολυμπιάδας συμπύκνωμα πυριτών πωλούμενο εκτιμάται ότι μπορεί να αποδώσει κέρδη ικανά να εξασφαλίσουν την αποκατάσταση της ευρύτερης περιοχής.

Το ανωτέρω επιχείρημα ουσιαστικά επαναλαμβάνει το αίτημα φορέων της περιοχής για ανάληψη της διαχείρισης των μεταλλείων από το Ελληνικό Δημόσιο με σκοπό αποκλειστικά και μόνο την αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Πλην όμως, η άποψη αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των μεταλλείων, στη συνταγματική επιταγή αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου και οπωσδήποτε δεν επαρκεί να υποστηρίξει την ακύρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του επίμαχου έργου.

IB.3 «Δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικής εκτίμησης οι παράμετροι σκοπιμότητας της νέας λιμενικής εγκατάστασης που ορίζονται στο ΓΠΧΣΑΑ (ΦΕΚ Α/128/2008)»

Για το ανωτέρω θέμα εφαρμογής του ΓΠΧΣΑΑ, αρμόδια να απαντήσει στο Δικαστήριο είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

IB.4 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η μέθοδος της «ακαριαίας τήξης» δεν εφαρμόζεται για την παραγωγή χρυσού, όπου σε βιομηχανική κλίμακα θα εφαρμοσθεί για πρώτη φορά. Δεν πληροί τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού της ως ΒΔΤ.

Όπως, αναφέραμε στη γνωμοδότηση της υπηρεσίας μας επί της ΜΠΕ με το Α.Π. Δ8-Α/Φ.7.49.13/22343/3949/2.12.2010 έγγραφο, άλλο απόσπασμα από το περιεχόμενο του οποίου επικαλούνται οι αιτούντες για να τεκμηριώσουν τις εικαζόμενες παραβάσεις, «Η προτεινόμενη μεταλλουργική μέθοδος της ακαριαίας τήξης (Outokumpu Flash Smelting) είναι αρκετά διαδεδομένη και εφαρμόζεται κυρίως σε μεταλλεύματα θειούχου χαλκού (χαλκοπυρίτη)». Στο μεγαλύτερο μέρος των εφαρμογών αυτών (περίπου 30 σε όλο τον κόσμο) γίνεται και παραγωγή χρυσού και λοιπών πολύτιμων μετάλλων ως παραπροϊόντων

της μεταλλουργίας χαλκού, με τον ίδιο τεχνικά τρόπο που προτείνεται και στο παρόν έργο. Το γεγονός ότι η προτεινόμενη μέθοδος αποτελεί ΒΔΤ αποδεικνύεται χωρίς αμφισβήτηση από το κείμενο αναφοράς της ΕΕ "Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on Best Available Techniques for the Non Ferrous Metals Industries (December 2001)" (Πίνακας 3.35, σελ.261).

IB.5 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι δεν έχει επιλεγεί η εναλλακτική μέθοδος που θα μπορέσει να εφαρμόσει η εταιρία για τη μεταλλουργική επεξεργασία των κοιτασμάτων στις εγκαταστάσεις που η εταιρία θα έχει εν τω μεταξύ κατασκευάσει.

Εδώ, έχουμε να παρατηρήσουμε έχει γίνει παρερμηνεία των αναφερόμενων στη γνωμοδότησή μας Α.Π. Δ8-Α/Φ.7.49.13/22343/3949/2.12.2010. Η επιλογή εναλλακτικής μεθόδου είναι συνήθης πρακτική κατά το σχεδιασμό μεταλλουργικών εργοστασίων. Είναι δεδομένο για τους τεχνικούς επιστήμονες του κλάδου ότι η οποιαδήποτε μεταλλουργική μέθοδος δοκιμάζεται σε μικρότερη (ημιβιομηχανική) κλίμακα για την πλήρη προσαρμογή της στις συγκεκριμένες συνθήκες και τροφοδοσία και την επίλυση τεχνικών προβλημάτων οπωσδήποτε πριν από την κατασκευή των εγκαταστάσεων. Επομένως, όλα όσα προτείνουμε στο υπόψη έγγραφο αφορούν και πάλι το στάδιο τεχνικής αδειοδότησης του έργου και όχι της περιβαλλοντικής. Επίσης, ισχύουν τα προαναφερόμενα σε απάντηση του υπό στοιχείο ΣΤ3 επιχειρήματος.

IB.6 Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι δεν καθορίζεται χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των επί μέρους έργων και ιδίως της αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

Όπως αναγράφεται στο Κεφ. 5.10.2. «Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης Έργου» της ΜΠΕ:

«Το συνολικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Έργου διαρκεί περί τα 32 έτη και περιλαμβάνει:

- 7-8 έτη ανάπτυξης, λειτουργίας και αποκατάστασης των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Στρατωνίου (μεταλλείο Μαύρων Πετρών)
- 22 έτη ανάπτυξης, λειτουργίας και αποκατάστασης των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Ολυμπιάδας
- 32 έτη ανάπτυξης, λειτουργίας και αποκατάστασης των νέων μεταλλευτικών εγκαταστάσεων Σκουριών
- 32 έτη κατασκευής, λειτουργίας και αποκατάστασης των νέων εγκαταστάσεων επεξεργασίας μεταλλεύματος και απόθεσης αποβλήτων στην περιοχή Μαντέμ Λάκκου

Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα ανά υποέργο και εγκατάσταση για όλες τις φάσεις δίνεται στον Πίνακα 5.10.2-1.»

Το χρονοδιάγραμμα της αποκατάστασης του περιβάλλοντος δίνεται στο Κεφ. 6.8. «Συνολικό χρονοδιάγραμμα εργασιών και κόστος κλεισίματος» της ΜΠΕ και συγκεκριμένα το χρονοπρόγραμμα των εργασιών κλεισίματος και αποκατάστασης παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 6.8.2-1.

Για τους παραπάνω εκτεθέντες λόγους πιστεύουμε ότι δεν πρέπει να γίνει δεκτή από το Δικαστήριό σας η αίτηση του θέματος.

Το παρόν προσυπογράφεται από τους Πάρεδρους Ν.Σ.Κ. κα. Σοφία Διαμαντοπούλου και κ. Γεώργιο Γρυλλωνάκη.

**Ο Γενικός Γραμματέας**

**Κ. Μαθιουδάκης**

**Εσωτερική Διανομή:**

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Υφυπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Νομική Δ/νση του Υπουργείου (με φ/α της αιτήσεως)
- Γενική Διεύθυνση Φυσικού Πλούτου
- Δ8-Α (3)